This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविकुलगुरू कालिदास संस्कृत विश्वविद्यालय रामटेक

हस्तलिखित संग्रह

दाखल.क्र. M-2790 विषय धर्मशास्त्र

नाव श्रीमद् भागवत महापुराण

लेखक/लिपीकार षष्ठ अध्याय

पृष्ठ 15 काळ पुर्ण/ अपुर्ण

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओंन्नमो श्रीजनार्दना ॥ भावार्थे नमिता चरणा ॥ मनें सरीसे मीपण ॥ नाहिं
चि जाणा स्वयें केलें ॥ १ ॥ लिंगदेहहस्ति मर्दना ॥ तेथ्वि जनार्दना ॥ याला मी नावें जनार्दना ॥ प्रकट जाण
प्रसिद्ध ॥ २ ॥ तुझि एसीच करणी ॥ कर्म कर्ता नुरऊनि ॥ सुखें नांदविसी जनीं ॥ समाधानि जनार्दना ॥ ३ ॥
सुखें चि तुसे नाम घेतां ॥ घातकरि सिजी चित्ता ॥ जीउ घेउनि तत्वता ॥ होसि सर्वथा दयाळु ॥ ४ ॥ तुझ्या ना
माचें प्रबळ बळ ॥ माथां नुधविती कळिकाळ ॥ त्यां रिमुक्ति केवळ ॥ होती निर्मळ निजदासि ॥ ५ ॥ ना
मं येवढें साळ देणें ॥ त्या तुझें स्वरूप कवण जाणें ॥ साउनि जाणपणें ॥ निवांत राहाणें ऎवतां ॥
॥ ६ ॥ तुझा स्तुतिवाद करणें ॥ तंव परतली श्रुति पुराणें ॥ तेथ माझें आरुष बोलणें ॥ कोठें कोणें सा
रावें ॥ ७ ॥ तुझा स्तुतिवाद तें मौन्य ॥ तुझा कळवळा तें कीर्तन ॥ काहिं न करणें अनुसंधान ॥ साचार ते
जाण श्रीकृष्ण ॥ ८ ॥ ऐसया ही तुस्पा ठाउा ॥ अचाट हांव उठली पाहीं ॥ ते अर्थि चित्त देई ॥ कृपानि
धी हि गुरुराया ॥ ९ ॥ स्वधीतप्रकाश पाहे चांदा ॥ मज येक गरु ऊसी घे स्वादा ॥ तैसा मिं ये कादरा
स्कंधा ॥ मुख्य अनुसंधान टीका थिं ॥ १० ॥ ये विविषयीं गुरुनाथा ॥ कृपा करावि सर्वथा ॥ ग्रंथरचना ग्र
थाथा ॥ साथ्य कताकरा वि ॥ ११ ॥ ऐसी विनवणि ऐकतां ॥ कृपापूर्ण करठेविला माथां ॥ तंव उघो कोळ जाला
ग्रंथा ॥ यथार्थता निजदीप ॥ १२ ॥ नवलकृपेचें करणें ॥ अर्थ चिंतामणि चिरवाणी ॥ उघडली तत्क्षणीं
पदार्थश्रेणीक विमुद्रा ॥ १३ ॥ लेतां सिद्ध अळंकारा ॥ कवणासा केउलेणारा ॥ ताळ राखतां खाबैस
त्रा ॥ लेपाचा करा प्रयास कायां ॥ १४ ॥ बापाचि पकान्न घेउनि ॥ बाळक घालि बापाच्या वदनीं ॥ तेणें सा
चवितां संतोषानी ॥ होय मनी सखा चा ॥ १५ ॥ तेसि चुरहि कथा ॥ तूं चि ग्रंथ तूं चि कर्ता ॥ तेथें कोणें घ्या वि
वी अहंता ॥ मी कविकर्तृत्व सण नि ॥ १६ ॥ गुरु निसोडिली अहंता ॥ सेविवें रहानंदी सोहंता ॥ तेथ
मीं येक कविकर्ता ॥ तें सर्वथा न सरे पां ॥ १७ ॥ सकृचिंता अहंकारा सांडा ॥ सकुनाची चवि हाय त्याचा जो

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥१॥ ३॥ जो आपणयातें म्हणविवेडा ॥ तो चि गाढा अतीचतुर ॥ १ ॥ ऐसे ते सिच हे होयील वार्त्ता ॥ यालागीं
जी गुरुनाथा ॥ चरणीं ठेविला माथा ॥ कर्त्ता करवितां तूं चि पां ॥ १९ ॥ मागील ग्रंथसंगती ॥ पंच्याध्यायां
च्या अंतीं ॥ नारदें वसुदेवाप्रती ॥ बोलिला उपपत्ती ऐसी ॥ २० ॥ हा परमात्मा श्रीहरि ॥ लीळाविग्रह दे
ह धारि ॥ अवतरला तुझे घरीं ॥ भाग्यें करिनरनां प्या ॥ २१ ॥ हा ईश्वराचा हि निज ईश्वर ॥ वैकुंठीचा निवा
सु ॥ परमात्मा परेशु ॥ जगन्निवासु श्रीकृष्ण ॥ २२ ॥ तें चि नारदवचन प्रमाण ॥ याथीवया श्रीकृष्ण ॥ मिळो
नियां देवगण ॥ द्वारकेसि जाण भ्रयें आले ॥ २३ ॥ श्लोक ॥ शुक उवाच ॥ अथ ब्रह्मात्मजैर्देवैः प्रजेशैरा
वृतोभ्यगात् ॥ भवश्च भूतभव्येशो ययौ भूतगणैर्वृतः ॥ १ ॥ टीका ॥ शुक म्हणे परिक्षिती ॥ पाहाव
श्री या कृष्णमुर्ती ॥ सुरवर द्वारकेसि येती ॥ विचित्र स्तुती तिहिं केली ॥ २४ ॥ श्रीकृष्णमुर्तीचें कौतुक ॥ पा
हावया देव सकळिक ॥ स्वतें मुख्य पंचमुख ॥ वेगें षण्मुख पातला ॥ २५ ॥ पाकावया प्रजाउत्पत्ती ॥ पूर्वीं नि
मिले प्रजापती ॥ हे ही आले द्वारके प्रती ॥ कृष्णमुर्ती पाहावया ॥ २६ ॥ सनकादिक आत्माराम अ
वाप्तसकळकाम ॥ ते ही होउनि आले सकाम ॥ मेघःश्याम पाहावया ॥ २७ ॥ भूतनायक रुद्रगण
आले अकरा हि जण ॥ पाहावया श्रीकृष्ण ॥ भूतगणसमवेतसीं ॥ २८ ॥ पाहावया श्रीकृष्णदे
वो ॥ घेउनि गणांचा समुदावो ॥ द्वारके आला महादेवो ॥ भुतभविष्याचा पाहावो त्रिकाळज्ञाता
॥ २९ ॥ कृष्णदर्शनाचि उत्कंठा ॥ थोर लागली नीलकंठा ॥ धावतां मोकळ्या सुटल्या जटा ॥ कृष्ण ॥१॥
वतिष्ठा पाहावया ॥ ३० ॥ श्लोक ॥ इंद्रो मरुद्भिर्भगवानादित्या वसवोश्विनो ॥ ऋभवोंगिरसो रु
द्रा विश्वेसाध्याश्च देवताः ॥ गंधर्वाप्सरसो नागाः सिद्धचारणगुह्यकाः ॥ ऋषयः पितरश्चै
व सविद्याधरकिंनराः ॥ ३ ॥ द्वारकामुपसंजग्मुः ॥ सर्वे कृष्णदिदृक्षवः ॥ टीका ॥ रेकुणवल्ता

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

समरूद्रणा ॥ तेणें सी इंद्र आला आपण ॥ पाहावयाश्री कृष्णा ॥ स्वयें जाण सादर ॥ ३० ॥ साउनियां
रविमंडळा ॥ पाहावया कृष्णा सोहाळा ॥ सोरिआदित्याचा मेळा ॥ नक्षित उजळा होउनि आले ॥ ३१ ॥ सूर्ये
अधिष्ठिला जो डोळा ॥ देखे पदार्थ सकळा ॥ कृष्णा न देखतां आंधळा ॥ सूर्ये पावला अंधत्व ॥ ३२ ॥ पाहा
तां कृष्णाचें मुखकमळ ॥ फिटलें सूर्याचें पटळ ॥ मग देखणा जाला केवळ ॥ सर्वांगें सकळे पेर विश्व ॥ ३४ ॥
तीन्हीं अग्नी तेजाळा ॥ परि ते धुमें संकुळले ॥ कृष्णा देखतां चिउजळले ॥ निर्धूम जाले निजतेजें ॥ ३५ ॥
आठ वसूंचा मेळा ॥ पाहूं आले कृष्णलीळा ॥ म्हणे मदनाचा पुतळा ॥ तंव खेळे लीळा कृष्णांकी ॥ ३६ ॥
अश्विनीकुमार धन्वंतरी ॥ तेही भवरोगें पीडले भारी ॥ कृष्णदर्शनामतें करी ॥ निरुजक्षण वरिते ॥
जाले ॥ ३७ ॥ ऋषभ देव आंगिरस ॥ रुक्मीनले असमसाहास ॥ विश्वसाध्य देव बहुवस ॥ देवीं आ
गर्व कारी दारले ॥ ३८ ॥ आमुचि गायनकळा मोठि ॥ होतें गंधर्वांचे पोटीं ॥ ते कृष्णावेणुगीतासाठीं ॥ जाले
रोव टिंन सरती ॥ ३९ ॥ यालागीं दर्शनाचि आसा ॥ स्वराक्षणा पाहाति वासा ॥ यासी गायनकळा सा
वकारा ॥ दीधलि स्वरसरूपा मात्रे ॥ ४० ॥ अप्सरा म्हणती आम्हीं नाचणी ॥ तंव कावळीया फुणिरंगणीं ॥
तेये केवि ताळेला जउनि ॥ ततक्षणि संतोषल्या ॥ ४१ ॥ त्या दिनवदना कामिनि ॥ आल्या दर्शनालागो
नि ॥ नाचों सिकविल्या नाचणी ॥ रासरंगणीं श्रीकृष्णा ॥ ४२ ॥ पाहावया श्रीरंगा ॥ आले पाताळिंचे
पन्नगा ॥ सिद्धचारण अनेगा ॥ विद्याधरसांग समुदायें ॥ ४३ ॥ कश्यपादि ऋषेश्वरा ॥ अर्यमादि पित
र गुरुक आणि किंनरा ॥ आले अपार स्वगणेंसीं ॥ ४४ ॥ एवं विमानांचिया पंक्ति ॥ दाटलेया द्वारके
प्रती ॥ पाहावया कृष्णामूर्ती ॥ आले सुरपती स्वानंदें ॥ ४५ ॥ श्लोक ॥ वपुषा येन भगवान्नरलोक ॥

रूपा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मनो नर्मः॥ यतो वितेनो लोकेषु सर्वेलोक मलापहं॥४॥टीका॥जेपोरा दिरेंश्रीहरि॥नानाचरित्रा
॥२॥ तेंकरिपेरा विस्तारिले संसारि॥दुराचारितरावया॥४६॥ऐकतां श्री कृष्णकीर्ति॥चतुर्विधप्राय
श्चित्ताची गती॥खुंटलीजी निश्चिती॥श्रवणार्थे जालीया॥४७॥भावें घेतल्यां कृष्णनामा॥स
कळपातकांक रिभस्मा॥देविं देखिला पुरुषोत्तमा॥विश्राम धाम जगाचें॥४८॥ना एठकाराचें अती
उत्तम॥सुरवरामाजि मनोरमा॥ठोळियाजाला जीविश्रामा॥मेघःशामदेखोनि॥४९॥मुगुटकुंडलें
मेखळा॥कासेकासिलासोनसळा॥कंठिं रुळे वनमाळा॥घनसांवळा शोभतु॥५०॥लावण्यगु
णनिधाना॥अवतारमाळेमुख्यरत्ना॥देविं देखिला श्रीकृष्णा॥निवासस्थान द्वारको॥५१॥श्लोक॥
तस्यां विभ्राजमानायां समस्थायां महर्षिभिः॥व्यचक्षतावितसाक्षाः कृष्णमद्भुतदर्शनं॥५॥
॥टीका॥ कृष्णें आधिष्ठिलि पुरी॥कनककळसाचियाहारी॥कामधेनु घरोघरी॥चिंतामणि चिं
द्वारिखेळणीं॥५२॥जे द्वारकेभितरि॥रत्नेजडित नानाकुसरी॥कल्पद्रुमाचिया हारी॥जे अंबरि
नसमाये॥५३॥द्वारकाजननीवासि॥यासिं घरिंनवरत्नाचिया राशी॥रिधिसिधि करूनि दासि॥
ऋषिकेशी नांदता॥५४॥कृष्णरूपाचे निलालसां॥ठोळियातेएला विलेपिसा॥आवडी जाले मोरवि
सें॥अलीजोळ सेहरिअंगीं॥५५॥ कि सि बरवेपणाचि शोभा॥पाहातां निघती नयनी जीभा॥स्ता ॥२॥
ळपणे वालभा॥उपनिषद्राभासाकारला॥५६॥ कृष्णपाहावयाआवडी॥हा ताहे देवासि वरप
डी॥डोळयां थोरला गलीगोडि॥अर्धघडिनविसंबती॥५७॥रूष्णरूपाचें कवतीक॥पाहातां न
यनिलागलीभुक॥अंतरि निबिड दाटलें सुख॥तरि अधिकाधीक भुकेलें॥५८॥विलोकितांश्री

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कृष्णासी॥ दृष्टिदाटणी होतसे कैसी॥ मुउपघसणी त्याहारासी॥ हृषीकेसी पहावया॥५९॥ मागें
पुढें श्रीकृष्णासी॥ देखणेनी वेढिलें चौपात्री॥ भाग्य उपजे जो कि यांसी॥ पुणे पुरुषासि देखतां
॥६०॥ कृष्ण घनमेघसांवळा॥ निजात्मभावें पाहातां डोळां॥ सहजें रामता आलि बुबुळां॥ कृष्ण
कळा ठसावली॥६१॥ जो न कळे विवेद विवंचना॥ योगी यास्थान नये ध्याना॥ या प्रत्यक्ष देखतां श्री
कृष्णा॥ भाग्य गणेणा अपुर्वी॥६२॥ ऐसा देखोनि श्रीहरी॥ देवस मनाचा संभातिं॥ वरुषले पें अंब
री॥ ब्राह्मो निवरी विमानि॥६३॥ श्लोक॥ स्वर्गोद्यानोपगैर्माल्यैश्छादयन्तो यदूत्तमं॥ गीर्भिश्चित्रप
दार्थाभिस्तुष्टुवुर्जगदीश्वरं॥१॥ टीका॥ मंदार पारीजात संतान॥ कल्पद्रुम हरिचंदन॥ ऐसे पाव
संपूर्ण क्षा विस्क मने॥ कृष्णावरी वरुषले॥६४॥ श्रीकृष्णासि च कुंकडा॥ दिव्य स्कमनाचा जालासे सडा॥ स
मस्त देवीं संमुख पुढां॥ कलापे गाढा जयजयकार॥६५॥ सार्थक पद बंध रचना॥ नाना गद्य प
द्य विवंचना॥ स्तउं आदरिलें यदुनंदना॥ अमर रोना मिळोनी॥६६॥ श्लोक॥ देव उवाच॥ नताः स्म ते
व पदारविंदं बुद्धीन्द्रियप्राणमनोवचोभिः॥ यच्चिंत्यतेऽन्तर्हृदि भावयुक्तैर्मुमुक्षुभिः कर्ममयोरुपा
शात्॥१॥ टीका॥ विवेकयुक्त प्राणधारणा॥ मन सावाचा कर्मणा॥ नमस्कारुनि तुझिया चरणा॥
सविद्धना श्रीकृष्णा॥६७॥ इंद्रियें उपरमा लागीं जाणा॥ सांडुनिया विषयवासना॥ दशेंद्रियीं ला
गलो चरणा॥ नमन श्रीकृष्णा निजभावो॥६८॥ विषई होउनि उदासा॥ सांडुनि संसाराचि आसा॥ च
रणा चिंतिता तापसा॥ कर्मपाशछेदावया॥६९॥ ऐसे मुमुक्षि विषयावासनो॥ मुमुक्षु चिंतिती तुझि
या चरणा॥ त्यासि अर्धक्षण नये सिद्धि ध्याना॥ हृदभावना करितांही॥७०॥ ते प्रत्यक्ष तुझे चरण॥
आम्हांसि जालें जि दर्शना॥ दैव आपुल्या भाग्या आपण॥ अतिस्तवनें करितां तां॥७१॥ देखोनि स
गुणस्वरुपासी॥ पैवढ श्लाघ्यतां कां आम्हांसी॥ जें आलें आकारासि॥ तें निश्चयेसी माझि
का॥७२॥ जेसे चितुसिं रात्रिंदिवाधारि॥ ते साक्षी मी हीं येकरात्रिरी॥ यामाजी निदर्शनेक रितां तुसि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

केशापरि लवनाला॥७३॥ ऐसें नक्षणा जिअनंता॥ तो तुं मायेचा नियंता॥ हे हि कळलें संतत्वतां॥ समु
॥३॥ ळकथा परियसीं॥७४॥ श्लोक॥ त्वं मायया त्रिगुणया मनविविभाव्य व्यक्तं सृजस्यवसिलं प
सीतद्गुणस्थः॥ नैतैर्भवान जितकर्मभिरज्यते वै यः स्वसुखे व्यवहितें भिरतो न वद्य॥१८॥ टीका॥
ज्ञांपलीगल्यां सोंपुनदिसे पाहीं॥ आगें जाल्यां दिसे सिना हीं॥ ते सिमा या अतर्क्यदेहीं॥ नपडे ठा
यीं परब्रह्मा॥७५॥ मुळिं चितु सिअतर्क्य माया॥ तीसि गुणक्षोभ जाला साह्या॥ हे ब्रह्मादिकां नये
विआया॥ देवरायां श्रीकृष्णा॥७६॥ तूं धरुनि दैवी मायेसी॥ ब्रह्मादिकां तें सृजिसी॥ प्रतिपाळुनिसं
हारिसी॥ तूं त्या कर्मी सिअलिप्त॥७७॥ वा स्वप्नी स्वयें सृजिसी॥ प्रतिपाळुनि संहारिली॥ लोकिं
या कल्पासी नाहीं लागली॥ ते विस्तरुनि केली आलिप्तें वीं॥७८॥ गमगजकिचीभरणी॥ स्फयेकरि निज
कीपंणी॥ विश्वोकुंनीन अस्तमानी॥ आलिप्तपणीं तैसा तुं॥७९॥ वास मूळ धर्मी विवादि मोडे॥ अधर्मी वि
सिगचेढा॥ ते तुज अवतार धरणें घडे॥ आमुचें सांकडे फेडावया॥८०॥ कर्म कृनि अधर्मी वाघातु लोक
मोतीत तूं श्रीकृष्णा॥८१॥ सहज अखंड दृजयमाना॥ आत्मसुखाचें अनुसंधाना॥ तें आत्मासि नाहीं
अर्धक्षण॥ दीनवदन या लोगी॥८२॥ या सिआत्मसुख निरंतर॥ तो देह धारि परिअवतार॥ त्याचे
चरण पवित्रकर॥ गंगासागरादि तीर्थासि॥८३॥ तो जरि वर्तें गुणीं॥ तूं तरि तो जाण गुणातीतु॥
त्याचे चरणरेणु कति घातु॥ त्रैलोक्यांतु महापापां॥८४॥ ऐसी तुझ्या दासो विकथा॥ त्या तुझे चरण
वंदु माथां॥ असो चरणाचि हे कथा॥ कीर्तिरेकु तो निजलाभ्या॥८५॥ चरण देखती तें भाग्याचे॥ त्या ॥३५॥
चे महिमा न वर्णवे वाचा॥ पवित्रपणनु सेकीर्तीचो॥ पतिसत्साचे स्वामियां॥८६॥ श्लोक॥ शुद्धिर्नृणां
नतु तथेड्य दुराशयानां॥ विद्याश्रुताध्ययनदानतपःक्रियाभिः॥ सत्वात्मनामृषभ ते यशसि
प्रवृद्धसच्छ्रद्धया श्रवणसंभृतया यथा स्यात॥१९॥ टीका॥ अग्रीराष समसमानि॥ उधनधा
आ

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

लितां वादे अग्नी ॥ आशा वोढें देहाभिमानि ॥ श्रवणें कीर्तनें तें त्यागा वि ॥१८॥ एवं तुसे कीर्तिचें
श्रवणें तें चि परम शुधिसि कारण ॥ या वेगळें जे साधन ॥ तें केवळ जाण प्रयास ॥१९॥ एक छास्त्र वृनें स्त
वितां नरें ॥ श्रवणद्वारें एकतां उधरें ॥ या लागीं सत्य तूं चि निर्धारें ॥ श्रवणद्वारें तारकु ॥२०॥ एकें गा
स खवतिला ॥ तुसिया श्रवण चि उलंठा ॥ अंतरि पापाच्या मलिकटा ॥ धोवोनि चोखट केवित्ती ॥१०२१
तुस्या श्रवणीं होउनि उदासा ॥ तपे तपतां तापसा ॥ नाना साधनिकें करा ॥ आल्या निरास मति त्यांच्या
॥२२॥ मंत्रविद्या ग्रहण ॥ विकळ उच्चारितां वर्ण ॥ शुधि नव्हे परिदारुण ॥ पातक जाण घडे त्यासि ॥२३॥
कवितां शास्त्रश्रवण ॥ वो गुण गर्वें चढे जाण ॥ तो ज्ञातेपणाचा अभिमान ॥ निंघे जाण चतुर्मुखा
॥२४॥ करितां वेदाध्ययन ॥ विसर जाल्या उच्चारण ॥ शुधि नव्हे परी मन ॥ अवरुद्ध जाण रत्नाकरा ए
सो ॥२५॥ दान देतां न रुषु ॥ कुपीं जाला कुकुटां शु ॥ प्राप्ति दूरि पत्ति नाम्रू ॥ असमं हा स्तवो कङा ॥२६॥ पात स
प करितां भंग ऋषी ॥ ता वइय जाला वेस्यांसी ॥ श्रत्या श्रवणा चि याऐसी ॥ शुधि आणि कारशी
पैं नाहिं ॥२७॥ कर्म करावें यथानिगुती ॥ तंव त्या कर्माची गहन गती ॥ प्रायचित्त नवरीचो कर्म स्थितीना
रदो की सांडविली ॥२८॥ कर्म आचमन करावें ॥ तेथ माषमात्र उदक घ्यावें ॥ न्यून्य अधिक तें सेवें
दोष पावे सुरापानीं ॥२९॥ एवं दुष्ट हृदय ज्यासी ॥ तपादि साधनें त्यासि ॥ शुधि न व्हे ऋषिकेशी ॥
श्रवणीं कीर्त्तिसि नायिकतां ॥३०॥ श्रवणें परिक्षिति तरला ॥ श्रवणें क्रोंचुउध वलोमक वाद वि
ति श्रवण पावला ॥ सिध्य जाला मकंदु ॥३१॥ तुसे श्रवणा दों पति ॥ एक तें चित्त शुधी विदु सरे
जीवब्रह्म ऐक्य करि ॥ दोंहीं पति उधार ॥३२॥ प्रत्यक्ष पाहा पां वाराणसी ॥ श्रवणीं तारक ब्रह्म
उपदेशी मुक्ति क्षेत्र जालि कासि ॥ श्रवणें शिवांसि उध्धार ॥३३॥ तुं अवाप्त सकळ काम ॥ निः
कामाचे निज धाम ॥ ऐसे पुरुष जे करणें कर्म ॥ भक्त श्रम छेदावया ॥३४॥ नाना चरित्राचि कर

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

णी॥ करितां जाला सिंचन पाणी॥ ओमनमोस्ततचिनिः॥ मोक्षमार्गो चि निःश्रेणी॥ दिधलि रवु
॥५॥ निजनासी॥४॥ चित्तशुध्दि सि कारण॥ प्रेमयुक्त कीर्तन श्रवण॥ तेथ श्रध्या चित्र माण॥ अकारण सा
सर्वहि धनॆ॥५॥ अपेक्षेने जें जें साधन साधिलें॥ तें अपेक्षेने चि फाळले॥ निरपेक्षाचें हृदय भलें॥ वेळींउ
गवलें परमार्थी॥६॥ हृदयस्थेस वोल आली॥ स्वधर्म बिज अंकुरला॥ श्रध्येचा वेलु उगवला॥ कोंभ
निघाला तरतरितु॥७॥ सत्त्व गुण प्रबळ जालें॥ रज तली वैराग्य दृढ मूळें॥ वेल गेला निज बळें॥ श्र
ध्यामेळे चिदाकासिं॥८॥ ते चिदाकाशींचा चंद्रमा॥ स्वप्रकाश पुरुषोत्तमा॥ साधक सि णती मेघः
श्यामा॥ तुम्हि प्रतीमां पाहावया॥९॥ या तुमचे विश्री चरण॥ प्रत्यक्ष जालें दरीना॥ घालोनियां लोठां
ता गण॥ चरण स्तवन करिती॥१०॥ श्लोक॥ स्याम त्वां घ्रिरशुभाशयधूमकेतुः क्षेमाय यो मु
निभिरार्द्रहृदोह्यमानः यः सात्वतैः समविभूतय आत्मवद्भिर्व्यूहेर्चितः सवनशः स्वरति
सं क्रमाय॥१०॥ टीका॥ आमुच्या अशुभ आशयाचा घातु॥ करितां चरण धूमकेतु॥ तुम्हीं जिविं ख्या चि
तु त्रैलोक्यांतु श्रीकृष्णा॥११॥ पापपुंज धनाचा मेळु॥ तेथ तुम्हा चरण वडवानळु॥ लागतां अ ला
ति तेजाळु॥ तिळें तीळु जाळितें॥१२॥ ऐसा पापातें कांपविता॥ प्रेमळा तें अभय दाता॥ तुम्हे स्वर
ण जि अनंता॥ हृदयीं सर्वथां वाहातातीं॥१३॥ ते चि हृदय जिकें सें॥ वोळलें भक्ति प्रेमरसें॥ तेथें तु
म्हा चरणा सावकाशा॥ अती उल्हासें वाहाताति॥१४॥ कृतितां चरणाचें ध्यान॥ जे विसरलें भुक
ताहन॥ पासिद्धावया अभयदान॥ चरण ध्वज जाणपे तुम्हा॥१५॥ तो चि चरण सात्वतीं॥ पावा ॥५॥
वया समविभूती॥ पूजिला जि श्रीपती॥ चतुर्मूर्ति विकुरुपें॥१६॥ वासुदेव संकर्षण॥ अनिरुध
आणि प्रद्युम्न॥ हा चतुर्विध जाण॥ पूजास्थान भक्तांचें॥१७॥ भिन्न भिन्न व्याति व्यक्ति॥ चतुरुपें

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

कविमुक्ति॥ ऐसें जाणोनि पूजिजे भक्ती॥ विदुरस्थीतीं नावं॥१८॥ सात्वतसमणीपतीतें भक्त॥ भग
वतू ऐश्वर्यातें वांछिता॥ चतुर्विं हूरूपें पूजीत॥ ईश्वरीं चितठेउनि॥१९॥ जन्म मरण प्रवाह स्थिती॥
नासावया एकीं भक्ति पूजा कीजे चतुर्मूर्ति॥ आत्मवंती सज्ञानी॥१२०॥ त्रिषवणत्रिकाळ॥ पूजाक
रिती अविकळ॥ भजोनि जिंतीला कळिकाळ॥ जन्ममूळ छेदाव्या॥२१॥ आणिक हरिभक्तजन॥ बु
सें कवितातीं भजन॥ यज्ञद्वारा हउनि हवून॥ विधि विधान वेदोक्त॥२२॥ श्लोक॥ यच्छिंत्यतेप्रयत
पाणिभिर॥ ध्वेराम्नोत्रय्याछिरुक्तविधिनेन्नाहवीगेहोत्व॥ अध्यात्मयोगउवत यागभिरात्ममा
याजिज्ञासुभिः परमभागवतैः परीक्ष॥११॥ टीका॥ दिक्षाग्रहणीं अतीसादर॥ यज्ञद्वारा प्रज
क नतत्पर॥ क्रियेपासोनि निर्मळकर॥ हस्तव्यापारनें वितो॥२३॥ तेथवेदत्रयीचीविधानकळा॥ बाहेर
त्रिगुणाचि मेखळा॥ आंतु यज्ञपुरुषआव्हानिला॥ चैतन्य तेजाळा सर्वात्मा॥२४॥ तेथओंकारव
षट्कार॥ लक्षणोक्त मंत्र चार॥ द्रव्य आर्पिती अपार॥ अतीपवीत्रअविदानी॥२५॥ आणिक ये
कयोगयुक्त॥ योगधारणीं तुतें भजत॥ प्राणापाना चि समता देत॥ अनस्थ होउनी॥२६॥ वज्रासनी स
भेदु दृढबंध...॥ कुंडलणी त्या स्कंधी॥ निराश्वक्रावेभेद॥ अती सुबंधथापटिला॥२७॥ तेरखवळलि
मसांग्राती॥ वेगें चालिली उर्ध्व गती॥ पवन प्राशूनि ग्रासितीं॥ योगस्थिती गमनातें॥२८॥ शोखु
नि सहस्रदळा त्या पाय॥ ओटपीट आणि गोल्हाट॥ मुनियांश्री हृयआलिउद्ध्ट ब्रह्मस्थाना॥
॥२९॥ तेथपरमानंदाचा भोग॥ जीवशिवा संयोग॥ यापरि अभ्यासूनि योग॥ हरिभजन मार्गे यो
ग्यांचा॥३०॥ तुझि जाणावया माया॥ येक भजू लागले तुझीया पायां॥ सर्वथा आंतर्ये तुझि माया॥
देवराया श्रीकृष्णा॥१३१॥ माया नलक्षेचि लक्षितां॥ तो चि माया मोहजाला चित्ता॥ मगतें सिधि...

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ग

गी लीतत्वतां॥ चरणभेंवतां पूजिती॥ ३२॥ आणि कहिंयेक पक्ष॥ तुज भजावया मुमुक्षा॥ जा
॥५१॥ ले गा अति दक्ष॥ अध्यात्म पक्ष निजयोगें॥ ३३॥ आत्ममायेचा नाश॥ करावया जिज्ञास॥ नि
जात्मबोधें सावकाश॥ अतीउल्हास पूजेचा॥ ३४॥ विवेकाचिया भावना॥ नित्यानित्य विविंच
ना॥ करूनि आणि चित्ता अनुसंधाना॥ सर्वत्र जाणतु चितु॥ ३५॥ जे अनित्य पणें वाढिलें॥ ते मायि
ग कत्वें मिथ्य जालें॥ तें चिन्मात्रें कुउरलों॥ निर्वाळलें निजरूपों॥ ३६॥ एवं पाहातां चहूंकडे॥ तूं तें विश्व
ति रूप जी कडें तीकडे॥ मग पूजिं वाडें कोडें॥ निजसुरवाडें सर्वत्र॥ ३७॥ जे जे देखती जे जे ठायीं॥ तें तूं
वांचूनि आन नाहीं॥ ऐसा सर्वत्र चरण पाही॥ ठायींचा ठाई पूजिलो॥ ३८॥ श्लोक॥ पर्युक्ष्यातत्ववी
व भोवेन मौलयेयं संस्थ धिनीभिमगैत्त्वी प्रतीपति वक्षी॥ यः सक्र प्रसीतममु पाहेणमाददन्नोभ्र
स यातु दांघ्रिरस्तुभावाय धूमकेतुः॥ ४॥ टीका॥ ऐसें सर्वत्र तुतें पुजिती॥ ते भक्त पढियंते होती॥ यासि
अति पुजाते हि प्रीती॥ स्वयें श्रीपती मानिसी॥ ३९॥ तो निचिरा नवरत्नमाळी॥ भक्तिं आणोनि घातली
गळां॥ नमासां जेनिउताचेळा॥ स्वयें भाळला माळेसी॥ ४०॥ भक्ति अर्पिलि आवडी॥ म्हणोनि तीये
ची अधिक गोडी॥ सिळिजालि तरि न काढी॥ अर्धघडि गळांचि॥ ४१॥ भक्ति भावार्थे अर्पिलि॥ देवें
सर्वांगें धरिली॥ पालागी सकों विसरली॥ टवटवली सर्वदा॥ ४२॥ तिचा आस्वादितां गंधु॥ भावें
भूललर मुकुंदु॥ स्त्री सिउपजला क्रोधु॥ सवती संमंधु मांडिला॥ ४३॥ मज न येतां आधीं॥ भक्ते अ
र्पिली नेणो कधी॥ मीं तरुणसांजोनि त्रिशुध्दी॥ तेवर्ष्ये खांदिं वाहातसे॥ ४४॥ देवो नेणेंभोगास्वि ॥५॥
रूपण तेवघ मीं तरुण॥ परि तिसीच भूललो निर्गुण॥ गुणागुण हानेण॥ ४५॥ मज चरणसेवा
येकादेवेळा॥ हे सर्वकाळ पडली गळां॥ मज होनिस्नेहाळे आगीने लीवनमाळा सर्वथा॥ ४६॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

मातें डावलु निवेगीं ॥ हे बैसलि दोहिं आंगीं ॥ इसि बोलतां चि श्रीरंगीं ॥ मज चि लागीं त्यागीले ॥ ४७ ॥
म्हज दिधलि चरणा चि सेवा ॥ यी-चा महिम किती सांगावा ॥ आपाद आवरिले देवा ॥ माझी सेवा हिरत
ली ॥ ४८ ॥ सीं कुळीं मज क्षिराब्धीचीं ॥ हे रानटनी रोचि ॥ खादि बैसलि देवा चि ॥ ओळख कां चि सणोनिं ॥
त ॥ ४९ ॥ हे भक्त बळें बैसली खांदि ॥ कहीं चें नुरे त्रिशुधि ॥ रमावनमाळे ते वंदि ॥ दुषबुधि सांडोनि ॥ ५० ॥
ऐसी भक्ता चि पूजा ॥ तुज आवडे गरुडध्वजा ॥ सप्रेमीत भाव वोजा ॥ चरणीं तुझ्या अर्पिली ॥ ५१ ॥ तांच
रण धूमकेतु तुसा ॥ आम्हच्या पापातें नाशावा जा ॥ पुनः पुना गरुडध्वजा ॥ पापसमाजा निर्दळु ॥ ५२ ॥
करितां चरणां स्तवन ॥ न धाय देवाचें मन ॥ पुढत पुढती चरणस्तवन ॥ ध्वजलक्षण वर्णीतो ॥ ५३ ॥
श्लोक केतुस्त्रिविक्रमयुतस्त्रिपतत्पताको यस्तभयाभयकरो सुरदैत्यचम्वोः ॥ स्वर्गाय सा
धुषु खलेष्वितराय भूमन्यादः पुनातु भगवद्भजतामघन्नः ॥ १ ॥ टीका ॥ बळिबंधनी अनंता ॥
त्रिविक्रमि चरण वाढतां ॥ त्या सत्यलोका ही वरुतां ॥ दिसे झळकतां श्रीचरण ॥ ५४ ॥ चरण वाढला
सर्वावरि ॥ तो केतु बोलिजे कवेश्वरि ॥ पताका झळकत कवणा परि ॥ सुरासुरी निजांगा ॥ ५५ ॥ बळिबं जेचि
धनि आवेशें ॥ चरण उचलिला दुरासें ॥ नखें भेदिला आवरणकोशा ॥ जळ बहु वसें चालिले ॥ ५६ ॥
चरणस्पर्शें भगवंता ॥ जाली जिवना सि पवित्रता ॥ ब्रह्मं कमंडलु धरितां ॥ शिवें माथां वाहिली ॥ ५७ ॥
चरणध्वजीं पताका ते गंगा ॥ त्रिवाहिनी त्रिपथगा ॥ चरणशोभा श्रीरंगा ॥ नयनभृंगा उल्हास
॥ ५८ ॥ केतु झळकले या पाठिं ॥ आसुरसेन सि भय उठि ॥ देविसं पत्तीचा पोटीं ॥ अत्यंत उठि उल्हा
स ॥ ५९ ॥ आणिक चरणा चि कथा ॥ देवासि स्वर्ग सुखदाता ॥ तो चि चरण अधर्मवंता ॥ होय पतनव
तां नरक हेतु ॥ ६० ॥ येक तरले चरण पुजितां ॥ येक तरले चरण ध्यातां ॥ चरण उपेक्षिती सर्वथा ॥
नरकपातातें जाती ॥ ६१ ॥ चरण वंदिती कां निंदिती ॥ ते निजपदाप्रती जाती ॥ सर्वथां जे उपेक्षि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ती॥ अधोगती तयासी॥ ६२॥ चरणवंदितां तरलीसीळा॥ निंदितां उधरिलें शुपाळा॥ जेउपे
॥ ६ ॥ क्षितीचरणकमळा॥ तयासरवं कानवरव॥ ६३॥ ऐकस्वामिं व्यापका॥ ऐसा तुसा चरण निकण॥ आ
मुच्यासकळा पातकां॥ क्षणार्धं देखा उध्धोरा॥ ६४॥ जेथपापाचा जाला उधारा॥ तेथ सरूजचि
खुंटला दुराच्यासा॥ ऐसा तरावया संसारा॥ चरणसाचारपैं तुझा॥ ६५॥ श्लोक॥ नस्यातगोवड
वयस्यवशेभवंति ब्रह्मादयस्तनुभृतो मिथुरर्धमानाः कालस्यते प्रकृतिपूरुषयोः परस्य
शन्नस्तनोतु चरणः पुरुषोत्तमस्य॥ ४॥ टीका॥ निजसखोतं विस्तारिता॥ तुस्या चरणजीअ
च्युता॥ काळादिकमोचाशास्ता॥ आत्मानियंता श्रीकृष्णा॥ ६६॥ तूं काळाचा निज नियंता॥ काळा
सिअ॰ काळें नकरवे सत्ता॥ देवांसी अधिकारिस्थापिता॥ देवनियंता तूं कृष्णा॥ ६७॥ कर्मस्वा
मी तूं कृष्णा नाथा॥ इंद्रियक्रीया समस्ता॥ कोणा नकरवे अन्यथा॥ कर्मनियंता श्रीकृष्णा॥ ६८॥
ब्रह्मादिशतिरधातो॥ तूज आधिनगा श्रीहरि॥ जेसे नाथिले बैल नागरी॥ ऋषिवळ धरि स्वा
मित्वें॥ ६९॥ जेथ जो राहे मांगें पुढें॥ तो स्तो उजे आसुखें॥ तुस्से अज्ञवृत्ति रोकडे॥ वर्तती गाढें कलि
का काळादिका॥ ७०॥ संसारलक्षणशतासी॥ अधिरींज्जूं पो निसवींसी॥ निजकर्मक्षेत्रासी॥
वि तूं वाहासी निजाज्ञा॥ ७१॥ रोउनि अहंकाराचि मेडी॥ महत्वाचें खळें सांडी॥ त्रिगुणदारें बापु न
डी॥ बांधसि कडोविकडी जीवपशूतें॥ ७२॥ उदो अस्तुचे निसणकारा॥ दे तां निजकर्माचे फेरे
जो खांद चुकउनि वोसरा॥ तो चि मारे मारिजा॥ ७३॥ हे बोल जरि सणसि वायां॥ स्वच्छिकर्ती ॥ ६ ॥
धर्त्तिं ते माया॥ मज सी समंध नाहीं यया॥ देवरायातें न्यणा॥ ७४॥ मायेसि तूं चि अधिश
नायालागीं तूं परमकारण॥ तुझि ये मांजी वर्तिजाण॥ त्रिजस्थान प्रकृति पुरुषा॥ ७५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

तूं मायेहेउनिअपार॥ प्रकृतिपुरुषाहूनिपर॥ काळाचाकाळतूं दुर्धर॥ सर्वसंसारकर्ता तूं॥ ७६॥
आमुच्यानिजसुखाउत्तमा॥ तुझाचरेणविस्तारमेघ:श्यामा॥ हृषिमागे पुरुषोत्तमा॥ कृपाआम्हा
वरिकीजे॥ ७७॥ श्लोक॥ अस्यासिहेतुरुदयस्थितिसंयमानामव्यक्तजीवमहतामपिकालमा
हु:॥ सोयंत्रिणाभिरखिलापचये प्रवृत्त: कालोगभीररयउत्तमपूरुषस्त्वं॥ १५॥ टीका॥ जगाचिउ
त्पत्तिस्थिती॥ सुजावयासिश्रीपती॥ सकळसंहारिता अंती॥ तूंचि निश्चितीमहाकाळ॥ ७ ॥ वृक्ष
ता भलियातामसराती॥ रुसियाप्रळयोकरिसिअंती॥ तेथ बिजरूपेअव्यक्ती॥ जीवनाहातिसूक्ष्मते॥
॥७ ९॥ मगउत्पत्तिचेकाळवेळे॥ तेचिबीजेविरूढती सकळे॥ पालवती स्थितीकाळे॥ पुष्पफळेसफळी
ता॥ ८०॥ हे गूणत्रयाच्या त्रिअवस्था॥ तूंचधर्मानरूप्रळयकर्ता॥ ऐसेनृपासीजरीकृष्णानाथा॥ तरिते
त थापतियेसी॥ ८१॥ तुझासाचारजालियाभावा॥ मायामहत्त्वआणिजीवा॥ नास्तानियांदा...॥
ता निजपदिनिर्वाहभोगीती॥ ८२॥ यालागिसकळसंहारिता॥ कोणदेघेरकृष्णानाथा॥ कारणेसीप्र
ळयकर्ता॥ तूंचिसर्वथामहाकाळ॥ ८३॥ कळोंनेदिसिसंहारस्थिती॥ अंतीसूक्ष्मकाळगती॥ नावे
करिसीअंतीं॥ निजप्रकृतिविकार॥ ८४॥ प्रळयासिप्रमाणमूळ॥ लवनिमिष्यघटिकापळ॥ अहोरा
त्रत्रिकाळ॥ त्रिनाभिकेवळजाणपां॥ ८५॥ ऐसीगंभीरगतीसी॥ मायामहत्त्वनासिसी॥ तोतूंमहा त
काळहोसी॥ हृषीकेशीश्रीकृष्णा॥ ८६॥ श्लोक॥ त्वत्त:पुमान्समधीगम्ययास्ववीर्यं धत्तेम
हांतमिवगर्भममोघवीर्य:॥ सोयंवयामुगतआत्मनअंडकोशं हैमंससर्जबहिरावरणैरुपेतं॥ १६॥
॥टीका॥ पुढतीसृष्टिचास्रजिता॥ तूंचिहोसीगाअनंता॥ तेउत्पत्तिचीअवस्था॥ मूळकर्तातूंचितू॥ ८७॥
तुझेनिलाहोनिवीर्यशक्ती॥ होयपुरुषासीपुरुषप्राप्ति॥ तेणेंअंगीकारूनिप्रकृति॥ केलेंउत्पत्तीगर्भा
धान॥ ८८॥ तेचितवळीप्रकृति॥ महत्तत्वहोयगर्भवती॥ तेणेमहत्त्वसिगर्भधरिती॥ हिरण्यवर्ण
अंडाते॥ ८९॥ तेअमोघवीर्यप्रबळ॥ गर्भीविश्वाकारबाळ॥ धरितीजालिवेल्हाळ॥ ब्रह्मांडसकं

ळआंडामाजी॥१९॥जैसेंगर्भासिउल्बरजारण॥तैसेंअंडासिबहिरावरण॥सप्तधातुमक्तप्रमाण॥
॥०७॥ तूंनिर्माणकरवित्ता॥२०॥पृथ्वीजळआनळअनिळ॥नभआणिअहंकारस्थूळ॥सातवेंतेंअतीसबळ॥
जाणकेंवळक्रियासूत्रें॥२१॥यागर्भाळिजतनेवारि॥तूंचिअंतरआणिबाहेरि॥रिघालासेसूत्रधारि॥खां सि
बसूनिपेजेसा॥२२॥ऐसेंजगजालेंदोघापासूनि॥परितोसरेनदेखवेकोण्ही॥अवघीभरिदोघीं
जणी॥दुमदुमोनिभरलिअसे॥२३॥वातिलागुनिपाहातां॥तिसरेंनलगेविहाता॥दूसरिप्रकृतीनि
र्धारितां॥तेहितत्वतांटवाळ॥२४॥ऐसादुजेपणेंविणयेकला॥येकलाचिविश्वजाला॥अकळतूंको
सर्व सामल्ला॥मर्दिनेमल्लाश्रीकृष्णा॥२५॥एवंयेकलेपणेंतूंकर्ता॥यालागींलेपुनलगेसर्वथा॥कर्मकरू
नितूंअकर्ता॥तेहिकथापरियेसा॥२६॥श्लोक॥नतस्यकश्चिज्जगतश्चभगवानधीशोयन्मायया
थगुणविक्रययोपत्तितानू॥अर्थोन्नुषन्नपिहृषीकपतेनलीसायन्चेस्वतःपरिहृत्तादपिबि
भ्यतिस्म॥१॥टीका॥चरेंआणिअचरें॥जंगमेंआणिस्थावरें॥याजगमाचास्वामितूंनिर्धा
खरे रें॥केलेंमगतश्लोकीं॥२८॥तेचिस्वामित्वकैसेंघडे॥हेंजरिपूससीधडपुडें॥तरितेहीविस्विंनाव
डें॥वचनमाझेंअवधारि॥२९॥निजमायेचेनियोगें॥नानाविषयभोगेंसीआंगें॥तेभोगीलेपण
आंगीनलगे॥अकर्तासमसंगेंअलिप्त॥३०॥तोचिअकर्तासमबोधकेसा॥जरिम्हणसिहृषी
केशा॥तेअगमानिगमाअनक्ष्यदृशा॥परमपुरुषापरियसीं॥१॥भोग्य॥भोगुभोक्ता॥यातिहि
तेतूंप्रकाशिता॥जेविंघटिंबींबानिसावितां॥अलिप्तताॅस्वभावें॥२॥चारिघटजळप्रतिबिं ॥०७॥
बासि॥स्वयेंसावितांप्रकाशि॥प्रकाशूनिअलिप्तत्यासी॥तेवितूंभोगासिश्रीकृष्णा॥भू
[illegible] अथवाकर्मेकार्येकर्ता॥यातिहिमाजिनिजात्मता॥देखेताभोक्ता॥भोगुनितत्वतां
ॐ

निजभोग ॥ ४ ॥ दर्पणीं त्या प्रती बिंबासी ॥ जो प्रवृतेला भोगासि ॥ विश्रांती त्या आंक्यासी ॥ २ ॥ चा
केविं आंगा सिलागेला ॥ ५ ॥ जमा चित्रिलेआ घेवे होउ निठेला आंगे ॥ त्यासि बांधावे कोणा भोगे ॥ जो
निसयोगे योगीयां ॥ ६ ॥ ऐसी या बोधाचे निबळें ॥ तो विरूा यांव रिजरिलोळे ॥ परि विषु यासचे निवि
टळो ॥ बोधू नि मेळे तयांचो ॥ ७ ॥ तो घेणे दूरी करि ॥ पाहातां दिसे य्य व्हाती ॥ नांदतां हि घरिद्वारि ॥
हे त्यासा ह्मारि तो नाहीं ॥ ८ ॥ नेणो नियां बोधाचि मार्गी ॥ भोगत्याम केला योगी ॥ तरि कोन पत्तालि
सर्वांगी ॥ वासनांतरंगीं उ वली असा ॥ ९ ॥ स्वप्निं विज्ञा यो देखवती ॥ जागे जाल्या प्रायश्चित्तु करिती ॥
नाहिं मावळलि अहंकृति ॥ याला गि भ्मिती सर्वदां ॥ २१० ॥ ऐसे याजि विषयस्पेङ्गा ॥ नाहि निजबोधधं
नि उपुढां ॥ तैसा नव्हे सितूं धडा ॥ दिसे तो कुडा निजबोधू ॥ २११ ॥ श्लोक ॥ स्माया व लोक लवदर्शितभा
वहाभी भ्रुमंडळ प्रहीत सौरतमंत्र शौंडे : त्यस्तो षोडश सहस्त्र मनंगबाणैर्यस्येंद्रियं विम
थितुं करणैर्न विभ्याः ॥ १८ ॥ टीका ॥ मी निधडा निजबोधें संपूर्ण ॥ म्हणासी देखों शके कोणाये अंथिचे
उपलक्षणो ॥ ऐक तेखुण स्वामियां ॥ १२ ॥ सोळासहस्त्र पत्न्या घरिं ॥ आणि गोकुळें च्यापरनारि
कुब्जादि मथुरे मासारी ॥ क र्णकुमारी भोगील्या ॥ १३ ॥ मुंजो नरत्ता आधिं भोगिली वांगाव
ळीं पेदिं धरूनियां सांदोबिटी ॥ नदो नदी असंख्य ॥ १४ ॥ अविधि भोगीतां नारी ॥ बोधुन मैलत्रि
श्रीहरि ॥ आंगेरि घाला सिक्षीरसागरीं ॥ असुनेक रिधरूनि ॥ १५ ॥ रोषरुापी नारायणा ॥ उकं
मनुसी यादर्शणा ॥ तेरो उपावो केला जाणा ॥ हरूनि ब्राह्मणाची बाळें ॥ १६ ॥ जे विंआ पुलें स्वरूप
आपण ॥ पाहावया कीं जेदर्पण ॥ तेविं पाहावयाकृष्णाजुंने ॥ स्वयें नारायण
अपत्ये आणिं ॥ १७ ॥ तुझे वतारी नरनारायण ॥
तुसें घ्यांव याद्दर्शना ॥ ब्राह्मणाअपत्ये जाणा ॥ म्पा आपण आणिली ॥ १८ ॥ ऐसें नारायणाचें

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥स॥ बोलले॥ सप्रेमें अती खेवोला॥ आलिंगेकीलेगा सकळ॥ तुसा बोधअकळ श्रीकृष्णा॥१९॥
॥८॥ तिंब्राम्हणाचिं अपत्यें॥ जें बहु काळें जालीं होतीं मृत्या॥ तुवां आणुनि दिधालिं अनंता॥ तें देखि
अहि लिसमस्तां चरित्रें॥२०॥ तुझि नारायणासि अवस्था॥ तेथ आमुचि कवण कथा॥ पारन कळे
जी अच्युता॥ गुणातीता श्रीकृष्णा॥२१॥ मागां अवतार जाले॥ परि ऐसेंच रित्र नाहिं केलें॥ वि
धिवेदां लाजविलें॥ विभिस्यादी धलें निजपद॥२२॥ जें म्यां भोगीलें स्त्रीयांसि॥ तें तुं दासन
वें मणासी॥ तेणें बांधुन पवबोधासी॥ हृषिकेशी तें नघडे॥२३॥ हावभावें विलासेंसी॥ ते आंग लिळा
दाउनि चपळतेसी॥ तूं जलक्षोनि पुरुषोत्तमासि॥ कामबाणासी योजिती॥२४॥ बाहू निभ्रमें
उळाचमेडोवें कटाक्षाचे बाण गाढे॥ सुरतमंत्रीं काडे॥ मोल धडपडे सतेजो॥२५॥ ज्या बा सि
णाच्या घाई॥ यींद्र खोचला सह स्त्रठांई॥ रीउलोळविला पाहिं॥ मोहीनी व्या मोहीं महांबा
णें॥२६॥ ज्या बाणाचा पिसारा॥ लागतां विषमदना॥ तापसीं घेतलो पुरा॥ सांडुनि घरदारा पळा
ले॥२७॥ तैसे सोळा सहस्त्र बाण॥ अखंड तुजवरि संधान॥ करिंता बांधु नमे कुजाण॥ अति
विंदाणहें तुझें॥२८॥ घरिस्या स्त्रियासह स्त्र सोळा॥ गोकुळादि मथुरेच्या अबळा॥ तुज विष
यीं करावया गोपाळा॥ न्हवती सकळा सामर्थ्या॥२९॥ याचेंन तूज नेकरवे विषयीं॥ परि त्या बां
कल्या निर्विषयी॥ ऐसा तु त्रैलोक्याचा ठांईं॥ स्वामि पाहिं श्रीकृष्णा॥३०॥ ऐसी तुझी कीर्ति
ऐकतां॥ अथवा चरणतीर्थ घेतां॥ या दोतीर्थाची समथेता॥ पवित्रता जगासि॥३१॥ श्लोक॥
विप्रः स्तवामृतकथोदवकाशलीलक्याः पादावनेजसरीतः शमलानिहंतुं॥ आनुश्रवं ॥८॥
श्रुतिभिरंघ्रिजमंगसंगैस्तीर्थद्वयंशुचिषदस्तउपस्पृशंति॥१॥ टीका॥ तुझिये कीर्तीचें
श्रवण॥ अंतर मळाचें क्षाळण॥ करूनियां रत्तिजाण॥ परम पावन कीर्तन॥३२॥ तुझीयेच

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

रणीचीगंगा॥सकळपातकें नेतीभंगा॥तेपायवरीश्रीरंगा॥पवित्रजगातें करि॥३७॥यादोहींतीर्थो
चेसेवना॥अखंडकरितीसाधूजना॥तेरें होउनि परम पावना॥समाधान निज वृत्ति॥३८॥येदोनी तीर्थे
अत्ति विख्यातें॥प्रगट केलीतुवांक्षीती॥अवतारांच्या अंती॥ ॥तेराव्या श्रीपतीनें दासा॥३९॥येक
श्रवणें येक स्नानें॥दोन्हींतीर्थे परम पावनें॥प्रगट केली जगजीवनें॥मळीनजन तरावया॥४०॥श्लोक॥
बादरायण उवाच॥इत्यभिष्टुय विबुधैः स शंतधृतिर्हरिं॥अभ्यभाषत गोविंदं प्रणम्यांवर मास्थितः
॥२१॥टीका॥शुकम्हणे परिक्षीती॥यापरि देवीं समस्ती॥स्तविला स्वानंदें श्रीपती॥परम भक्तिभावा
र्थी॥४१॥ऐसा करूनि स्तुतिवाद॥देवासि होतसे अह्लाद॥संतोष विला गोविंद॥परम विनोदु स
वेंसी॥४२॥स्तुति करावया अग्रगणी॥ब्रह्मा आदी उपुढें होउनी॥तीहीं जयजयकारें करूनी॥लोटांगणें
घातली॥४३॥देवराहोनि गगनी॥हात जोडोनि विमानी॥विनंती करो वया लागूनि॥ब्रह्मा पुढारा होउ
नि बोलतु॥४४॥श्लोक॥ब्रह्मउवाच॥भूमेर्भारावतारायपुरा विज्ञापितः प्रभो॥त्वमस्माभिरशेषा
त्मन् तत्तथैवोपपादितं॥२१॥टीका॥उतरावयाधराभारा॥पुर्विं प्रार्थिला सियदुवीरा॥अभय द्यावया
सुरवरा॥आलिंसिधरा विन विलें॥४५॥आलिं विनविलें जैसें॥तुलिंकार्य केलें तैसें॥सोडूनियां विनोदें
केलिं विन्यासें धर्म रक्षिलें॥४६॥श्लोक॥त्वं सर्वभूतरूं सर्वात्मा॥जें कार्य नकळे वि आसें॥तेहि तुवां पुरुषोत्तमा॥ध
र्मः सत्यसंपादिलें॥४७॥श्लोक॥धर्मश्च स्थापितः सत्सु सत्यसंधेषु वैत्वया॥कीर्तिश्च दिक्षु विक्षि
प्तासर्वलोकमलापहा॥२८॥टीका॥सत्यवादी साधूजनांहीं॥ज्याचा सकेल्य तुस्यापाउ॥धर्मस्थापि
ला त्यांच्या ठाउ॥तुवां पाहीं यथास्थित॥४८॥आणिक दशदिशा प्रती॥विस्तारलि उदार कीर्ती॥तरणे
पावन त्रिजगती॥होय निश्चितीश्रवणादरें॥४९॥श्लोक॥अवतीर्य यदोर्वंशे बिभ्रद्रूपमनुत्तमं॥
कर्माण्युद्दामवृत्तानि हिताय जगतो कृथाः॥२९॥टीका॥पूर्णपुरुषा हृषिकेशी॥तुं अवतरलासि
यदुवंशी॥श्रीमां तुसियारूपासि॥बरवेपणासिन करवे॥५०॥तुं सर्वोत्तमा जिसर्वोत्तमादेखतांव

निज

लो

तरि

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

।।१९।। तीन्ही उपरमासी ला विग्रही पुरुषोत्तमू ।। मनोरमसक ळिं का ।।४७।। कर्मे केली परमाद्भुतें ।। गोवर्धन ध
रिला वाम हस्तें ।। मुखिं प्राशू नि वणव्यातें ।। गोपाळां तें वांचविलें ।।४८।। मृता आणिलें गुरुपुत्रासि ग
तगर्भ भेटविले देवकीसी ।। गोपाळवत्सें तुं जालासी ।। विधात्या सि भुलविलें ।।४९।। जगाचिया परम ही
ता ।। यालागीं नाना चरित्रकथा ।। करिता जालासि अनंता ।। कृछ्रा नाथा निजजनकां ।।५०।। श्लोक ।। यानि
तेचरितानि नामनुष्याः साधवः कलौ ।।१२ एवंतः कीर्तयंतश्मत रिष्यंतं जसात्तम ।।१२४।। टीका ।। क
था कौतुकविचित्रा ।। नाना परिचीं चरित्रें ।। परमपावनपवित्रें ।। येणें अवतारें त्वां केली ।।५१।। कलियुगीं
साधूजना ।। याचरित्रांचें श्रवणकीर्तना ।। करितां तरले जाण ।। तमोगुण त्रिगुणेसीं ।।५२।। श्लोक ।। यदुवंशे
वतीर्णस्य भवतः पुरुषोत्तम ।। शरच्छतं व्यतीयाय पंचविंशाधिकं प्रभो ।।१५।। टीका ।। अवतारा व्याय
दुवंशीं ।। पुरुषोत्तमा हृषीकेशी ।। संख्या या अवतारासी ।। जालें तंव जपानिं सांगेन ।।५३।। वेदीं मत्यें लो
कीं मनुष्यमर्यादा ।। शतवरुषें जी गोविंदा ।। तें अतिक्रमोन आनंदा ।। अधिक मुकुंदा पंचविंश जाली ।।
।।५४।। श्लोक ।। नाधुनातेंखि लाधार देवकार्यावशेषितं ।। कुलंच विप्रशापेन नष्टप्राय मभूदिदं ।।१६।। ध
।। टीका ।। या अवताराचें यथ कांहीं ।। देवकार्य उरलें नाहीं ।। या देवकुळ श्रणसी ते हीं ।। नष्टप्राय पाहिं उर
लें सा ।।५५।। उठवण्या आलें हातियेरां ।। कां पांखडु पडिलें पांखिरां ।। तैसा यादवांचा दळभारा ।। भायी
भार उरलेंसें ।।५६।। निवणाचा फुटला डेरा ।। कां क्षयो लागला राजकुमरा ।। वणवा अरुळल्या अजग
रा ।। यादववीरां तें दशा ।।५७।। हारणब्राह्मणाचा शाप ।। नासला विर्यशौर्ये प्रताप ।। गळाला वाटिवेचा
रुप दर्प ।। केवळ प्रेतवत् दिसतात ।।५८।। श्लोक ।। अतः स्वधाम परमं विशस्व यदि मन्यसे ।। सलोकांल्लो
कपालान्नः पाहि वैकुंठ किंकरान् ।।१७।। टीका ।। यालागीं जी यादवराया ।। सुखवर्षी श्रीकृष्णा
।।५९।। एके देवकीनंदना ।। जरि मानलें तुसि या मना ।। तरि निघिजे जी या चि क्षणा ।। स्वरवो नाति

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हता ॥ ६० ॥ सलोक लोकपाळजे जो ॥ यावरि त्वां कृपा कीजो ॥ आम्हि कीं करगा तुसो ॥ वचनमानिजे
दासाचें ॥ ६१ ॥ एकें जी वैकुंठनाथा ॥ तुझि थोर आम्हां अवस्था ॥ आदिकरूनि उमाकांता ॥ आणि स
मस्तां देवांसी ॥ ६२ ॥ श्लोक ॥ श्री भगवानुवाच ॥ अवधारितमेतन्मे यदात्थ विबुधेश्वर ॥ कृतं वः
कार्यमखिलं भूमेर्भारोऽवतारितः ॥ १ ॥ टीका ॥ जो योगज्ञानमुगुटमणी ॥ मेघगंभीरया वाणी ॥
ब्रह्मया प्रती चक्रपाणि ॥ हास्यवदनि बोलीला ॥ ६३ ॥ नादब्रह्म मुसावलें ॥ किं निजानंदसुफळ पिकलें
तैसें श्री मुखें बोलों आदरिलें ॥ भाग्य उदेलें श्रवणाचें ॥ ६४ ॥ गोरखें मणे ब्रह्मदेवा ॥ संतोषलों तुसि
याभावा ॥ पुत्रस्नेह करूनि ते स्वां ॥ उदित खेवा हरि जाला ॥ ६५ ॥ आवडि म्हणे विबुधेंद्रा ॥ सत्य तुसि वा
ग्मुद्रा ॥ तुसे निवचनें न्हें ॥ म्हणे द्रा ॥ धराभारा उतरिलों ॥ ६६ ॥ सकळ कार्ये निःशेख ॥ त्यां संपादिलें देख ॥
तरि उरलें असे येक ॥ त्याचें भयक मज लागीं ॥ ६७ ॥ श्लोको ॥ तदिदं यादवकुलं वीर्यशौर्यश्रियोद्धतं
लोकं जीघृक्षद्रुद्धं मे वेलयेव महार्णवः ॥ २ ॥ टीका ॥ यदसंहृत्य हृत्यानां यदूनां विपुलं कुलं गंतां
स्यतन लोकायमुद्वेलेन विनंक्ष्यति ॥ ३ ॥ टीका ॥ हें यादवांचें कुळ ये थावीर्यशौर्येश्रियोद्धता ध
र्मनासा त्या उन्मत्त ॥ अति दृ निजबळें ॥ ६८ ॥ हे छेदुं पाहातातीं धर्ममूळ्ळ ॥ मी यांआवरिलें असतो
योगबळें ॥ जे विसमुद्रातें मर्यादवेळे ॥ असे राखिलें नेमोनि ॥ ६९ ॥ सांडोनि ऐसयासि ॥ मज गेलेया
निजधामासि ॥ हे प्रवर्तेतिल अधर्मासी ॥ कोणा यासि वारिलों ॥ ७० ॥ जैसा निर्मर्याद सागरू ॥ खवळे
ला सर्वसंहारु करी ॥ त्यासि कोण करु सके आवरी ॥ तैसा विचार होईल ॥ ७१ ॥ हे अधर्मपर होती
लगा दें ॥ तुम्हा सिपडेल साकडें ॥ सांगो धावाल मज पुढें ॥ याचे रोकडें गार्‍हाणे ॥ ७२ ॥ श्लोक ॥
इदानीं नाश आरब्ध ॥ कुलस्य द्विजशापजः ॥ यास्यामि भवनं ब्रह्मन्नेतदंते तवानघ ॥ ४ ॥
॥ टीका ॥ यालागीं कुळनाशा सिंतवीतां ॥ आजि पासूनि सुमुहूर्तें केला असे गानिश्चिता ॥ ये

ब्रा

क्ष

तो

(Right margin, vertical:) ...मागेतक्रिया...घलिंवि... ॥ ना ॥ ॥ ॥ नाकी...क... ॥ ॥ भास्यां ...

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

थोवितयादवा ॥७४॥ एकसखयाप्रजापत्ती ॥ याकुळनाशाचा अंतीं ॥ तुसियाभुवनावरू
॥१०॥ निनिश्चिती ॥ निजधामाप्रतीयेयिन ॥७५॥ ऐसें बोलिलास्व भूगेकोनिरूं भूस्वयंभू आ
नंदलादेवकदंबु ॥ समारंभमांडिला ॥७६॥ जयजयकारकेलासकळीं ॥ परमानंदें पिटिलिटा
ळि ॥ चरणवंदुनिवनमाळि ॥ पुष्पांजुळिअर्पिल्या ॥७७॥ श्लोक ॥ शुकउवाच ॥ इत्युक्तोलोकेना
थेन स्वयंभूः ॥ प्रणिपत्यतं सहदेवगणैर्देवः स्वधामसमपद्यत ॥३॥ टीका ॥ शुकम्हणेपरि
श्री क्षीती ॥ ऐकोनिं कृष्णावदती ॥ सुरवरआनंदलेचित्तीं ॥ आल्हादें करितीअभिवंदन ॥७८॥ धाता
सविता मुळपाणी ॥ मिळोनियादेवगणीं ॥ कृष्णासिघालतीलोटांगणीं ॥ चरणवंदुनिनिघाले
॥७९॥ एववंदूनिश्रीपती ॥ आपुलिलायास्थानाप्रती ॥ निघाल्याजिदेवपंक्ती ॥ पवनगती विमा
नें ॥८०॥ श्लोक ॥ अथतस्यां महोत्पातान् द्वारवत्यां समुत्थितान् ॥ विलोक्य भगवानाह यदु
वृद्धान् समागतान् ॥४॥ टीका ॥ कुळनाशकरपांरोकडे ॥ ऐसें कृष्णानें मिळे धरपुढें ॥ तंवद्वा
रकेवियेरिकडें ॥ महोत्पातगाढेंउठिले ॥८१॥ गगनिनिघाले त्रिकेतु ॥ धूमकेतू दंडकेतू ॥ शिखा
सहित ॥ शोषवाकेतु ॥ गगनांआंतुउगवले ॥८२॥ साधपानिर्वाजला अघातु ॥ दिवसाउल्कापा
त होतु ॥ भुतेनागविनासवतु ॥ गगनांआंतुरोदती ॥८३॥ पूर्वकजंबुकनगराआंत ॥ दिवसांचोबारा
कुंकांत ॥ भगरिभालुवाभुंकत ॥ जनकांपतदेखोनि ॥८४॥ नगराआंतुबालेरो ॥ स्वानाविरडणी
मारि ॥ माजेरेंकलहोनगरि ॥ घरोघरिहोतअसे ॥८५॥ गाईआरडती मध्यरात्रीं ॥ लिंकुरेंखे ॥१०॥
ळेतिजुंत्रावि ॥ माणुसांतेंअडपतीघारी ॥ पुगातीघरिं दिवाभितें ॥८६॥ वागम्वरिक्षेपभलि ॥
गाधि ॥ बोलीबोलेतां म्हणती ॥ आलियमधाडि ॥ कांरेधांवतां तातडि ॥ ओगीउडिघालोंपा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

हातां॥८७॥भूस्फोट भूमिकंपा॥अग्नीं किरणीं तपे अंतरा॥वारेनी सोडीला आहाकंप॥लागे भूउपस्व
रस्पर्शे॥८८॥धुंरोळा उधळला॥नगरिं रजभरत्ति जोळया माझारिं॥जोळे नुघडेवे नर नारी॥दिशा व्या
पिघुमघुमी तु॥८९॥ऐसेना नापरिचे उत्पात॥नगरिं रुधिर वृष्टि होत॥देखोनि यादवसमस्त॥भयच
वध कीत पैं जाले॥२०॥यादव मिळोनि थोर थोर॥वर्धक रिती विचार॥ही चिन्हें अरिष्टकर॥विघ्न थोर दि
सतसे॥२१॥आवेघ आले कृष्णा पासीं॥वृत्तांत सांगती तयासी॥वृद्धि म्र देखोनि यादवांसी॥हृषिकेशि
बोलिला॥२२॥श्लोक॥श्रीभगवानुवाच॥एते वै सुमहोत्पाता॥व्युत्तिष्ठंतीह सर्वतः॥शापश्चनः कुल
स्यासीत् ब्राह्मणेभ्यो दुरत्ययः॥७४॥टीका॥कृष्ण यादवांसी सांगतां॥दिविभूअंतरिक्ष गगन उठि
ले जी महोत्पात॥सर्वगत सर्वदां॥२३॥देखोनियां चिन्हासी॥मज हि आठवलें मानसीं॥ब्राह्मण शापय
दुकुळासी॥चिन्हें त्यासी सूचक॥२४॥ब्राह्मणाच्या शापवरा॥नुलंघवे चिरकाळ॥तुम्हिं आतां विचार
करा॥नगरा बाहेर जन काढो॥२५॥श्लोक॥न वस्तव्यमिहास्माभिर्जिजीविषुभिरार्यकाः॥प्रभासं सु
महत्पुण्यं यास्यामो द्यैव मा चिरं॥७५॥टीका॥यथुनी द्वारकेची वस्ती॥आम्हिं सांडावि समस्तीं॥जीवजी
ववाच्या चाड चित्ती॥तरि प्रभासप्रती निघावें॥२६॥वृगीं करा तांतडी॥आजीचनी घालवड सवडी॥सां
डा घरदारा चि मोहडी॥येथ अर्धघडि न राहवे॥२७॥श्लोक॥यत्र स्नात्वा दक्षशापाद्गृहीतो यक्ष्मणोडु
राट्॥विमुक्तः किल्बिषात्सद्यो भेजे भूयः कलोदयं॥७६॥टीका॥ऐका समस्त यादवश्रेष्ठ॥प्रभास
अति तीर्थ वरिष्ठ॥जे थिचेनि स्नाने उडुराट॥निरस्त केला कष्ट क्षयाचा॥२८॥दक्षें निजकन्या चंद्रासि॥सत्तावी
स जाणि दिधल्या त्यासी॥तो रातला रोहिणिसी॥इतरा सर्वांसी उपेक्षुनि॥२९॥दक्षें शापिलें चंद्रासी॥
क्षयरोग लागला त्यासी॥ते णें येउनि प्रभासेंसी॥स्नान दानासि पैं केले॥३०॥स्नानमात्रें केवळ॥स
यरोग गेला तात्काळ॥कळा पावला सकळ॥शोभे निर्मळ निजतेजें॥१॥श्लोक॥वयं च तस्मिन्नाप्लु

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

॥२२॥ सत्तपेपितापितन्काना‍नू भोजयी त्वो द्विजो विप्रां नाना गुणवंतांधसा॥३॥टीका॥ आलितेथ
स्नानदानं॥ पितृतर्पणदेवतार्चनं॥ करूनि ब्राह्मणपूजनं॥ जेसंपन्न श्रुतिज्ञास्त्रें॥ ना नाना परिवि
पक्वान्नें॥ गुणाधिक्य मिष्टान्नें॥ देवब्राह्मणासि भोजनं॥ नानादानें विधिनोक्तं॥४॥श्लोक॥ तुषुदा
नानि पात्रेषु श्रद्धयाप्त्वा महांतिवै॥ वृजिनानि तरिष्यामो दानैर्नौभिरिवार्णवं॥५॥टीका॥ स्रोधेवे
निनेटपाटें॥ पाहोनि दानपात्रें चोखटें॥ दान द्यावें गा गोमटें॥ भूमिवोलखटेजे बीज॥४॥ ब्राह्मणाचें मुख ॥वि
तें क्षेत्र॥ पालव्या पेंडीवीण पवित्र॥ ऐसें पाहोनि सक्षेत्र॥ दानविचित्र पेरावीं॥५॥ विनी तते विसखा
लवाल॥ श्रद्धा चाडजी निमेळ॥ नामदमादि बैलसबळ॥ ततांकाळ जुंपोनी॥६॥ ऐसया वोजा परि॥
बीज पेरिलिया सक्षेत्रीं॥ पिकपिके लघुमरी॥ पुरुषार्थें च्यारी लगडोनी॥७॥ त्यापिकांचेनि सबळें पा
पेंतरोनि पैंसकळें॥ जेंविं नावेंचेनिबळें॥ समुद्रजळेंतरिजेती॥८॥श्लोक॥ शुक उवाच॥ एवं भागवता
दिष्टायादवाः कुरुनंदन॥ गंतुंकृतधियस्तिर्थे स्यंदनान्समयूयुजन्॥३१॥टीका॥ शुक ह्मणे कौरव
वंनंदना॥ ऐकें परिक्षितीसज्ञाना॥ कृष्णें दिधली अनुज्ञा॥ तीर्थविधाना प्रभासे॥९॥ यादव उठिले
वेगगाढे॥ रथीं जुंपिले जी घोडे॥ परधांवती येरा पुढें॥ चढे कडे लगबगां॥१०॥श्लोक॥ तंनिरीक्ष्या
द्धवा राजंश्रुत्वा भागवतोदित्तं॥ दृष्ट्वारिष्टानि घोराणि नित्यं कृष्णमनुव्रत्तः॥४०॥टीका॥ थोर
विनाचे बोभाटे॥ रथगजांचे घडघडाटे॥ द्वारकेन पुरे वाटे॥ प्रयाण उत्कट प्रभासें॥११॥ उद्धवी
माजि ली देखा निद्वारावती॥ ऐकें राया परिक्षिती॥ उद्धवासि आठवलें चित्तीं॥ कृष्ण वदंती देवासी॥१२॥ भा
कुळनाशासि त्वरिता॥ आजी पासूनि सुमुहूर्तें॥ तें विदेवें प्रस्तुत॥ कार्यें यी थेमां डिला॥१३॥ उत्धव कृ ॥२२॥
ष्णा सर्वसतत॥ कृष्णानुमतें तो वर्तत॥ कृष्णसंवाद निश्चित॥ होता श्रुत तयासी॥१४॥ असतां
ये थकृष्णनाथा॥ द्वारके माजि उत्पाता॥ उठिले तें मनागतां जाणोनिश्चित कृष्णाचें॥१५॥ यादवनें नि

कार्ये

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

ुनि प्रभासेंसी॥ अर्धक्षणीं नास्तीं यासी॥ जावया निज धामासी॥ हृषीकेशी उद्यतु॥ ६॥ म्हणा ल

लेकां नेलें इंतुकें दुरी॥ नाव्हुन करीवी द्वारकापुरी॥ तरि तो सर्वज्ञ श्रीहरि॥ सूत्रधारि जाणता॥ ७॥

यादव देवांसी निश्चीती॥ सातवी पुरी द्वारावती॥ तेथ निमालियासी सायुज्य मुक्ति॥ हें जाणोनि निश्चि

ति न नासी चा॥ टी या सि आरु पदाभिमान॥ द्वारके माजि न घडे निधन॥ हें जाणोनि निजगजीवन कर

सि वी प्रयाण प्रभासेंसी॥ १७॥ ब्रम्हशापाचें मूळ देखा॥ प्रभासें निघालिये रिकें॥ हें कळलें से यदुनायका॥

तेथ सकळिकां धाडीलें॥ २२॥ स्वकुळ नाश निश्री पती॥ निघाले निज धामो प्रती॥ हें जाणोनि उ अना

धव चित्ती॥ बहुत रीतिं कळवळिला॥ २२॥ बाष्पें कंठ निरोधला॥ नेत्रि अश्रुचा पुर आला॥ खेद सर्वां

गी व्यालीला॥ हृदई दाटला दुःका॥ २३॥ कृष्ण वियोग अर्धक्षण॥ तेणें निघो पाहे प्राण॥ विसरला का

र्ये आठवण॥ कृष्ण वदन निरक्षी॥ २३॥ वियोग प्राप्तीचे बाणें॥ केव्हळ॥ हृदई रुतले अतीसबळ॥ बु

धि धैर्यसी होति विकळ॥ जीवें तळमळे लागला॥ २४॥ एकांत देखोनि श्रीकृष्णासी॥ धांवो

निला मला चरणासी॥ मिठी घालोनि पांयांसी॥ उकसाबुकसी स्फुंदत॥ २५॥ श्लोक॥ विविक्त

उपसंगम्य जगतामीश्वरेश्वरं॥ प्रणम्य शिरसा पादौ प्रांजलीस्तमभाषत॥ ४१॥ टीका॥ जो ज

गाचा नियंता॥ त्या काळाचा कृष्ण कळिता॥ त्याचे चरणीं ठेविला माथा॥ विनीततां बोलतु

॥२६॥ श्लोक॥ उधव उवाच॥ देवदेवेश योगेश पुण्यश्रवण कीर्तन॥ संहृत्यैतत्कुलं नूनं लोकं

संत्यक्षते भवान्॥ ४२॥ विप्रशापं समर्थोपि प्रत्यहन्न यदीश्वरः॥ टीका॥ उधव म्हणे याद

वेंद्रा॥ योगी यांच्या प्रबोधचंद्रा॥ देवेंद्राच्या आदि यीं द्रौं ... योगीया माजि श्रेष्ट

श्री महेशु॥ त्याचाहि ईशु तुं कृष्णा॥ २८॥ तुसें जें श्रवण कीर्तन॥ तें प्राण्यासि करी पावन॥ छेदि

संसार बंधन॥ समाधान कीर्तनें॥ २९॥ संव्हारुनि निजकुळासी॥ त्यांजे नियां लोकासी॥ नि

७ देवामाजी इंद्र ईशु॥ त्या इंद्राचा वु जगदीशु २६

कृ

जधामाजावें।पाहासी॥हृषिकेशि निश्चित॥३०॥श्लोक॥नाहं तत्वांघ्रिकमलं क्षणार्धम
॥१२॥ पिकेशाव॥त्यक्तुं समुत्सहे नाथ स्वधाम नय मामपि॥४३॥टीका॥अन्यथा विप्रशापात्रि॥करा
वया समर्थ होसी॥हें न करोनि कुळसंव्हारिसी॥निजधामासि जावया॥३१॥ऐसें बोलतां आलें हृ
दन॥न धरत चालिलें स्फुंदन॥आसुवें पूर्ण जालें नयन॥धांवोनि चरण धरियेले॥३२॥माथा ठेवि
सि लाचरणावरी॥सखा स्वामि तुं श्रीहरी॥आम्हां सांडुनियां दूरी॥कैशापरि जासिल॥३३॥तुझ्या प्र
याणाचि वार्ता॥ऐकतां चि गा अच्युता॥धुभड सांटवेना चित्ता॥वियोग सर्वथा न हावे॥३४॥ज सा
ळावेगळी मासोळि॥तैसा जिउ तळमळी॥निश्चए जाला सिवनमाळि॥अंतकाळि मजलागीं॥
॥३५॥तुज गेलिया पाठिं॥मि दिनवदन येभ्रष्टि॥कोणासि सांगो गोठि॥श्वास पोटिं न समाये॥३६॥ गोउ
निघोन गेलिया आत्मा॥प्रेतरूप उरे प्रतीमा॥तुज गेलियां निजधामा॥तैसे आम्हां होईल॥३७॥
तूं चि आत्मा जनक जननी॥हा दृढ विश्वास आमुच्या मनीं॥केविं जातोसी सांडोनी॥मरणे निलाटां
गणें घातली॥३८॥तुं निघालासि निजधामा॥कोण्हासि निरविलें जी आत्मा॥कां रुसलासि पुरु
षोत्तमा॥बोल निजकर्मी आमुच्या॥३९॥मुकें बाळ सांडुनि क्षिती॥माता निघों पाहे सती॥तें जेविं
येकाकुलती॥तैसि स्थिती उधवा॥४०॥कां टवणा आम्ह्य क्षिती॥ऐ आंधळें सांडुनि जाय सां सि
प्र गाती॥ते ग्लानि करी वनांतीं॥तैसि गती उधवा॥४१॥गाउ गोळी आमीष कवळो॥सर्वे सि पारधी
आसडी गळो॥त्या मीना ऐसा विकळो॥होतु प्रेमळ उधवा॥४२॥तुज गेले यावरी देवा॥त्याको ॥१२॥
णाचि करावी सेवा॥कां रुसलासि यादवा॥आमुच्या देवा निश्चिती॥४३॥धांव धांवोनि पायां
पडों॥धाय मोकलुनि रडों॥मज सांडुनि तुं चि पुढां॥कोणीकडे जातोसी॥४४॥मीं नव्हे पापांवेगळा

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

क्षण न सोडी चरण कमळा॥ तुसें प्रयाण जी गे पाळा॥ अंतःकाळा मज लागी॥४८॥ तु सी थोर लाग
लीसेवा॥ मज न्यावें आपणा संवां॥ हें चि प्रार्थितसें जिवें भावें॥ कृपाया देवें मज कीजे॥४९॥ तूं गरुड
रूढ होसी ते सां रूपें नेबेसवी पाठिसीं॥ सांडुन का हषिकेशी॥ निजधामासि मज न्यावें॥४७॥ सलगी
दिधलि जन्मवरी॥ अंती कां त्यागी सी दुरी॥ कृपाळुवा श्रीहरी॥ कृपा करीं सर्वथा॥४८॥ म्हणसी
मीं निज कुळासि काळु॥ तो तुज के विहायीन कृपाळु॥ हें न म्हणावें तुं दीन दयाळु॥ अती स्नेहाळु
भक्तासी॥४९॥ तुझि कृपा भक्तावरी॥ या लागीं मिं सलगी करीं॥ मातें उधरि श्री हरी॥ सांसि संसा
रीं सांडी सी॥५०॥ श्लोकः॥ तव विक्रीडितं कृष्ण नृणां परम मंगलं॥ कर्णपीयूषमास्वाद्य त्यज
त्यन्य स्पृहां जनः॥४४॥ टीका॥ तुझि क्रीडा नाना खेळ॥ प्राणिमात्रा परम मंगळ॥ कर्णद्वारें वेल्हा
ळ॥ निजनिर्मळ सेविती॥५१॥ तुझि कीर्ति श्रवणा चि आवडी॥ यालागीं कर्णपियुष्य गोडी॥ तेथें
अमरता चि चविचोडी॥ हाय अर्ध घडि न लगतां॥५२॥ ऐसी एकतां तुझि कीर्ती॥ सर्व वासना स्पृ
हा नासती॥ ते भक्त तुज न विसंबती॥ हृदयीं वाहाती सर्वदां॥५३॥ कृपा तूं ज प्रत्यक्ष श्रीकृष्णासी॥
मज न साहाव वियोगासि॥ सवेला विली आत्मासी॥ सो जने सीं सर्वदा॥५४॥ श्लोकः॥ शय्यास
नाटन स्थान स्नान क्रीडाशनादिषु॥ कथं त्वां प्रियमात्मानां वयं भक्तस्त्यजेमहि॥४७॥ टीका॥
तुं तंव आमुचा स्वामि होसी॥ मज अधोसनीं बैसविसि॥ तुजवेगळे हृषिकेशी॥ निजगुजासि म
जना हीं॥५५॥ अचाट कायें पडे थोरा॥ तव्हां मज पुससी विच्यारा॥ मीं जो तो सांगे मंत्रा॥ तो सा
चार मानिसी॥५६॥ जेव्हां भोजन करूं निघसी॥ मा संतार ताटे सिं मांडिसी॥ जेविता नाना
निज विनोद करितीसि॥ त्रोष देसि मज लागीं॥५७॥ बसतां दिकां न लभे पंक्ति॥ तो मि बैसे तुसे पं

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

थी॥ तो षष्ठा गीजी श्रीपती॥ केलि निश्चिती त्वां मजा॥ ए बां मां ते धरूं नियां राती॥ येकला बैस
॥१३॥ सि ऐकांती॥ ब्रह्मादिकांची विनंती॥ तुज प्रती मी सांगे॥ ५९॥ कुळीं नेदिलां कोणासी॥ त्वां केले
रासक्रीडेसी॥ ते गुह्य सांगू नि मज पासी॥ गोकुळासी धाडिलें॥ ६०॥ सूजे चिउठउनि भिमकि
सी॥ मज आपण जवळि निजे विसी॥ मनि द्वेषिया स्वखासी॥ समाधि काय सी बापुडी॥ ६१॥ ऐसी
यां तुझे संगती॥ रात्रिभोगील्याने णो किती॥ त्या मज सांडोनि श्रीपती॥ जाणोनि त्विती कुरितासी॥
॥६२॥ वेळ न गमे चक्रपाणी॥ मज बोलाउं धाडितीर वमीणी॥ सारिं पाठी मांडूनि दाघे जणी॥ येकास अहि
नी खेळिजे॥ ६३॥ जे हांव्या हाळीये सिनिघसी॥ मज आपुले रथि बैसविसी॥ दोघा गमन येकरथं
सी॥ आजि उबगला सि सांगा ता॥ ६४॥ जळक्रीडा करीतां जेव्हां॥ करीसी गोपिकांसी राउळीं ते
व्हां ही मीं तुज जवळी॥ स्नानकाळिं सर्वदा॥ ६५॥ ऐसे संसांगो मी कीती॥ तुज वेगळा श्रीपती॥ ना
हीं जालों अहोराती॥ के विंम्यां अतीं सांडावें॥ ६६॥ तूं स्वामि सखा श्रीपती सर्वोत्मा॥ जीवाचा जी
व तूं पुरुषोत्तमा॥ तुझा वियोग मेघःश्यामा॥ केविं आतां साहवेला॥ ६७॥ आमुचा जीव आणी
प्राण॥ ते तुझे गा श्रीचरण॥ तें वियोग दुःख साहावयाजाणा॥ सामर्थ्य पण मज नाहीं॥ ६८॥ आ
तां हा चित्ताभ्रम अव्यंग॥ जे तुझे या चरणा संयोग॥ या चा न साहावे तैं वियेगा॥ देहभंग जाल्ले
यां॥ ६९॥ देह राहिले तरि राही॥ अथवा जाईल स्वखें जावो॥ तुस्याचरणी वियोग पाहा हो॥ नस १६३५
के साहोस वैथा॥ ७०॥ थोर दु स्तर तुसि माया॥ ब्रह्मादिकां न ये आया॥ मज स गुम जोलितरा॥ ते
च्या॥ यादवराया निज षेव्रा॥ ७१॥ श्लोका॥ त्वयोपभुक्त स्रग्गंधवासोलंकार चर्चिताः॥ उच्छिष्ट
भोजनो दासास्तव मायां जयेवही॥ ४६॥ टीका॥ तु संगंध द्रोष आणि माळा॥ धरितां कपाळी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

आणि गळां ॥ मीनांग वेकळि काळा ॥ दासगोपाळी पैं तुसा ॥७२॥ तुसे कासेचा पिवळा ॥ घेउ निम्रासे
कासे लागला ॥ ते चिकामुम्यां जिंतीला ॥ दृढ जाला निजकासे ॥७३॥ तुवां आपुले हृदयीं पदका ॥ जेहां
चिमूजदी धलें । देखा ॥ तेह्रां चि माया जाली विमुख ॥ दासां सन्मूख नराहे ॥७४॥ मायेसी असतेमुख
तरी हेउ लारतीस न्मुख ॥ ते मिथ्या गा निःशंख ॥ रथा लोकक्रमलेपें ॥७५॥ तुसे उछि रसविंतीद
खा ॥ लूजो निजायसमाधिसुख ॥ निजा न्सा निजात्मसंतोख ॥ छोषे प्रत्यक्ष निजलाभ ॥७६॥ ऐसा तुसे
निदास्पें स्वरता जाला ॥ तुसें निजशेषच विंला ॥ तुसि माया मिंतरली ॥ ज्या धाकु ला विलायोगी य ॥७७॥
श्लोक ॥ चोतेरसाना ॥ केषयोश्रमणा उर्ध्वमंथिनः ब्रह्माख्य धाम ते यांति शांतः सन्यासिनोमलाः
टीका ॥ मिथ्या मायेच्या धाकासाटिं ॥ योगी येति घालें जि कपाटिं ॥ जति सांडिली लंगोटी ॥ त विपारिधा
कती ॥७८॥ आंगुळे बारखारा ॥ जीणावयाजिवारा ॥ रात्रिदिवस शरीरा ॥ अभ्यास द्वारा आटती ॥७९॥
क्षूधेने खादलिभूक ॥ तृषा तानप्यालि देख ॥ जिणे नियामस खदुःख ॥ अतीने टकनिधारिं ॥८०॥
स्वबुद्धि धरूनियां होती ॥ आकळुनि इंद्रियवृत्ति ॥ वैराग्यें करीत स्यातीं ॥ उर्ध्वगती निघाले ॥८१॥ भेदु
निमनकर्णिका वोवरी ॥ उसळले जिब्रह्मरंध्रीं ॥ जिणे निपांब्रह्मगीरी ॥ निःशाणे भेरिला विल्पा ॥८२॥
तेथ शांतीचे नियोगें ॥ विलसत सर्वांगें ॥ संकल्पत्यागवेगें ॥ जाले आंगे विदुस ॥८३॥ ऐसे योगबळे यो
गी ॥ माया जीणती आंगोवांगीं ॥ या हूनि अतीसुगम मार्गीं ॥ आत्मा लगींत्वां केली ॥८४॥ श्लोक ॥
वयंत्विह महायोगिन् भ्रमंतः कर्मवर्त्मसु ॥ त्वद्वार्तया तरिष्यामस्तावकैर्दुस्तरंतमः ॥८५॥ टीका ॥
श्रजावें तुसिया निजभक्ता ॥ ऐका वि तुसिकथावार्ता ॥ ईतुके नतरले जीसर्वथा ॥ स्वछानाथा निजमाया
॥८६॥ आत्मा कर्ममार्गींच्या कर्मठा ॥ तुवां उपकार केला मोटा ॥ तुस्या कथाचा श्रवणपाठा ॥ सुकदार

१ आसनस्थ होउनि जाण ॥ आकळल्या प्राणापान ॥ मुळबंध आकोचन ॥ दृढधारणा ते करिती ॥७९

चे

वंद्य मोक्षाचा ॥ ८७ ॥ असो मोक्षाची कथा ॥ वाउना हीं सर्वथा ॥ तुझ्या भक्तांसि तुसी कथा ॥
॥ ८४ ॥ एकतां भवव्यथा न बाधीती ॥ ८८ ॥ तुसे अभेद भक्तिचें कों ॥ अह्मां संसार विगो ॥ ठें चूनित्रि
गुणाचे त्तो ॥ भक्त प्र चंड भजताती ॥ ८९ ॥ श्लोक ॥ स्मरंतः कीर्तयंतस्ते कृतानि गदितानि च
गत्यु स्मितेक्षणक्ष्वेलियं नलोकविडंबनं ॥ ९ ॥ टीका ॥ तुझ्या चरित्राचें श्रवण ॥ अवडीं करितां
कीर्तन ॥ त्याचा भवबंद छेदन ॥ बळें चि जाणतूं करिसी ॥ ९१ ॥ पुरुस्तु नियां संसारभावो ॥ निज
पदिं देसी ठावो ॥ हा स्त्रवण कीर्तन प्रभावो ॥ पैं वडला भयें हातां ॥ मां तुसे मुखिच्या कथा गातां ॥
आपणा देता तूं होसी ॥ ९२ ॥ तुसी गोकुळींचीं गमनपदं ॥ आवडी वर्णीती आनंदें ॥ त्या सिखादी
वाढूनि निजबोधें ॥ कीर्तन छंदें नाचसी ॥ ९३ ॥ तुवां जे केली लिळा ॥ ते आवडी गातां गोपाळा ॥ नित्य
त्यासें वकाज वळा ॥ आंगीं आंगबळा तूं होसी ॥ ९४ ॥ तुसें वर्णिती हस्यवदन ॥ त्या भक्तांचें तुं करि जे
सी ध्यान ॥ त्याचे निंबोलें समाधान ॥ स्त्री भद्रासि जाणतूं देसी ॥ ९५ ॥ तुसे दृष्टीचें दर्शन नेत्रया
तील नितिक्षण ॥ सर्वत्र देखणें पण ॥ कीं नेनी गौंनजे माती ॥ ९६ ॥ त्या च्या पाउला पाउलासी ॥ आ य
पुलें सवेग वादविसी ॥ आंग सांडोनि निहसी ॥ त्या पासीं सर्वदां ॥ ९७ ॥ आपुलीगुह्ये सानमुद्रा
गा त्यासि अर्पिसी ज्ञाननरेंद्रा ॥ निजबोधें प्रबोधचंद्रा ॥ पाच्या द्रा तूं करिसी ॥ ९८ ॥ नासक्रीजादि नीजपर
प्र नाना छंदां ॥ अंगनामंगना दिंबंधन ॥ कीर्ति अति विषदा ॥ भावार्थी मुग्ध जे गाती ॥ ९९ ॥ कांठकू ॥ १४ ॥ तुसि
पा निब्रह्म यासी ॥ गोवेंछितें जालासी ॥ ऐसें या विनोदासी ॥ ऋषी कुर्‍ही जे गाती ॥ १०० ॥ त्यासि सु रसि
वैभूतीं निजात्मता ॥ देवूनि तूं आपुलि सत्ता ॥ त्या स्वाबाला माजि वर्त्तता ॥ श्री कृष्णनाथा तूं हा
सि ॥ मनुष्यना त्याचे नियोगें ॥ जे जे त्वां केलें आंगें ॥ ते गातां एकतां अनुरागें ॥ तरले वेगें नि

चरित्र

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

जभक्ता॥२॥म्या विकेलीजेजेआळि॥ तेत्वांपुरविलि सर्वे काळीं॥ पामजउपेक्षूनिवनमाळि
अंतःकाळिकांजासी॥३॥ श्लोक॥ शुकउवाच॥ एवंविज्ञापितोराजन् भगवान्देवकीसुतः॥
एकं तिनं प्रियंभृत्यमुद्धवं समभाषत॥४॥ टीका॥ एवंयापरी देवकीसुतू॥ पूर्णपूर्णत्वें भगवंतु॥
विनविला श्रीकृष्णनाथु॥ निजभक्तू उध्दवें॥४॥ निजभक्तपणें उध्दवासी याकारणें॥ निज
गुज श्रीकृष्णें त्यासीं बोलणें सर्वथा॥५॥ जेथवरी ममु नाहीं रुक्मिणीसि॥ ठाव [illegible] नाहीं
देवकी वसुदेवासी॥ बळिभद्रासी प्रद्युम्नासी॥ अनवसरु यासींजे ठाइं॥६॥ ते ठाइं श्रीकृष्ण
संगती॥ उध्दव असे अहोरात्रीं॥ यालागीं पैयेकांतीं॥ तातेल्म रातितयासी॥७॥ श्रीकृष्णा
सी वाउकोउं॥ जीवापरीसजेंआवडे॥ तें उध्दवासी चिंदेणें घडे॥ प्रेमगाढ भक्ताचे॥८॥ देतांजी
तो नेघे॥ तरिधांवोनिआळंगी वेगें॥ नघेतां देवो पायां लागे॥ भक्तपांगे पांगला॥९॥ यालागीं कृ
ष्णासी प्रीयकरु॥ उध्दवु चिसाचारु॥ याहोनि प्रेमधारु॥ नाहींसादर अनाचे॥१०॥ यालागीं
प्रीयभक्तयेकांतीं॥ हे बिरदें उध्दवासिसाजतीं॥ तेणें निजस्वामीसी विनंती॥ निजप्रितीपैके
ली॥११॥ एकोनि उध्दवाचें स्वन॥ चातकालागीं जे विघन॥ ते विंबो लिलाजगजीवन॥ स्वानंदघ
न निजबोधें॥१२॥ चातकां चिताहरनकीती॥ तसिकरूनि निववितसिति॥ उध्दव उद्देशे श्रीपती॥
त्रिजगती निववीत॥१३॥ ऐकतां उध्दवाचे बोल॥ येतातीं श्रीकृष्णासी डोल॥ भक्तभाग्य जीस
खोल॥ जाली वोल प्रेमाची॥१४॥ ते वोळले भक्तभूमीसी॥ निजबिजपेरील हृषिकेशी॥ तें पिकेलु
रे लजगासी॥ मुक्तरासी मुमुक्षा॥१५॥ धेनुवत्साचे निवोरसे॥ घनादुभते पुरविजेसें॥ ते विउंध
वा प्रतीउदेत्रें॥ हृषीकेशें निवविजे॥१६॥ घरीं पाळु एयालागीं॥ कीजेती परवडीअनेगीं॥ तेथवा

जग

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

गी
ळुकजेवी विभागीं॥ होतीजेवैं नमागता॥१७॥ पक्वान्नें रोतुंनेणतीबाळें॥ तदिमातामुखिघालिबळें॥
॥१५॥ तेसेंजनार्दनें आत्मांके लो॥ स्वयेंदिधलेंनिजतोषा॥१८॥ नवलकृपाकेलीकैसी॥ कृष्णउधवातेंउपदेशी॥ तो
षे चिअर्थदीधलाआम्हासी॥ देखभोंसिअर्थितां॥१९॥ ऐकाजनार्दनस्मरणें॥ श्रोतांसावधानहोणें॥ हेंमीबो
लोंतोउकोणें॥ तीहींमजकरणेंसावधा॥४२०॥ निजभकें केलिविनंती॥ निजज्ञानबोलेंभक्तांप्रती॥ श्रवणा ल
चिसावधपत्नि॥ बिसवारत्तीतद्बोधीं॥२१॥ येथेंमुकाचेंकोड॥ पुरेंमुमुक्षाचीचाड॥ हेंविविषयासीकथा स्रे
उ गोड॥ श्रवणेंकवाडैंघडेल॥२२॥ उधवेंश्रीकृष्णविनविला॥ नातीश्रवणींडांगोनाचिटिला॥ मुमुक्षासी
मोरेस्वलाचला॥ कृष्णबोळलानिजबोधें॥२३॥ मोक्षमार्गीचेंकापडी॥ अर्थेतषातपीतबापुडी॥ प्रबोध
बोधाचिपरुगाचि॥ उधवेंतोकडीघातली॥२४॥ भक्तिजनीनेमास्तीयेथ॥ कउ [illegible] घेतुनिहीतीनेतोज
नार्दनपरमांमृता॥ जालेंप्राप्तीचेनी॥२५॥ तेतुसीभक्तीनवता॥ आत्मांसीअसावीसर्वथा॥ तुजमा
तव गाविमुक्तता॥ तिमूर्खताभक्तांचि॥२६॥ साचअसाविबधता॥ तरीम्यांमागाविमुक्तता॥ तेचिनाहीगा
तत्वता॥ मिथ्यामागतांमुर्खत्व॥२७॥ मिंतुंपणेंविणसहजास्थिती॥ तुसिअसोअभेदभक्ती॥ हेंचिमां
गोपुढतीपुढती॥ संतांप्रतीसर्वदा॥२८॥ उधवासीज्ञानगुह्यरुपदेशिलश्रीकृष्णनाथा॥ येकाज
नार्दनाविनविता॥ दत्तचित्वांदि [illegible] जे॥४२९॥ इति श्रीमद्भागवतेमहापुराणेंयेकादशस्कंदे॥ श्री
कृष्णउधवसंवादेयेकाकारटीकायांदेवीसत्तितो उधवविज्ञापनोनामषष्टमोध्यायः॥६॥
॥श्लोक॥५०॥ ओव्या॥४२९॥ येकुनसंख्या॥४७९॥ ॥६७॥ ॥६७॥ ॥६८॥ ॥१५॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=02.03.20 10:58
,TRANSFERRED=2020/03/02 at 11:03:30
,PAGES=31
,TYPE=STD
,NAME=S0002934
,Book Name=M-2790-SHRIMAD BHAGWAT MAHAPURAN SHAST ADHYAY\
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF
,FILE20=00000020.TIF

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection